



Τμήμα Επιστημών της
Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας

Μάθημα: Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός _ESW_447

Η ΄ Εξάμηνο Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας

Διδάσκοντες: Στέφανος Βασιλόπουλος, Μανόλης Μέντης

Αρχές δεοντολογίας κατά την άσκηση επαγγελματικής συμβουλευτικής

Εισήγηση: 09_05_2025

Στέφανος Βασιλόπουλος
Καθηγητής

Παναγιώτης Κόρακας
Υποψήφιος διδάκτωρ
ΤΕΠΕΚΕ

Ακαδημαϊκό έτος: 2024-2025

Ζητήματα δεοντολογίας

- Ανάπτυξη κωδίκων δεοντολογίας (δεκαετία **1980**) από Ενώσεις Συμβουλευτικής και Ψυχοθεραπείας (Nathan et Hill, 2006,σ. 26).
- Σεβασμός δικαιωμάτων εξυπηρετούμενων, ζητημάτων ασφάλειάς τους, αποφυγής της οικονομικής εκμετάλλευσής τους (Nathan et Hill, 2006,σ. 27).
- Οι κώδικες δεοντολογίας προστατεύουν αμφότερους, εξυπηρετούμενους και Συμβούλους.

- «Η συμβουλευτική σχέση μπορεί να γίνει αντιληπτή ως ένα πεδίο που απαιτεί **συνεχή επαγρύπνηση για τα ζητήματα δεοντολογίας**» (McLeod, σ.171).
- «Οι επαγγελματικές ενώσεις συμβουλευτικής έχουν δημιουργήσει η κάθε μια το δικό της κώδικα δεοντολογίας, ο οποίος περιγράφει τους κανόνες συμπεριφοράς των επαγγελματιών που ασχολούνται με το πεδίο. Οι εκπαιδευτικοί, οι νοσηλευτές ή οι κοινωνικοί λειτουργοί* των οποίων οι συμβουλευτικές υπηρεσίες ενσωματώνονται στον πρωταρχικό ρόλο τους καθοδηγούνται με παρόμοιο τρόπο από τους δικούς τους επαγγελματικούς κώδικες» (McLeod, σ.171).

*<https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles/>

[Διεθνής Κώδικας Δεοντολογίας Κοινωνικών Λειτουργών: Διεθνής Ομοσπονδία ΚΛ (IFSW) & Διεθνής Ένωση Σχολών Κοινωνικής Εργασίας (IASSW)].

«Ένας Σύμβουλος που αισθάνεται ηθικά ασφαλής ως προς τις ενέργειες του είναι συνήθως πιο χαλαρός και μεταδίδει στον πελάτη μία αίσθηση εμπιστοσύνης.

Ομοίως, ένας πελάτης που εμπιστεύεται βαθιά την ακεραιότητα του συμβούλου του είναι πιο πιθανό να μιλήσει για σημαντικά ζητήματα που τον απασχολούν και να αποδεχτεί την πιθανότητα αλλαγής».

(McLeod, σ.199).

Θεμελιώδεις ηθικές κατασκευές

(Kitchener, 1984, οπ. αναφ. στο McLeod, σ. 174-175).

Αυτονομία	Ελευθερία δράσης και επιλογής.
Μη πρόκληση βλάβης	Βασική μέριμνα που πρέπει να λαμβάνεται από τους Συμβούλους.
Πρόκληση ωφέλειας	Προαγωγή ευημερίας.
Δικαιοσύνη	Δίκαιη κατανομή πόρων και υπηρεσιών.
Πίστη	Καλή τη πίστει (καλόπιστα).

Βασικές Υποχρεώσεις Συμβούλων

- Διατήρηση και φροντίδα προσωπικής υγείας (σωματική και ψυχική).
- Ουσιαστική γνώση των δυνατοτήτων τους.
- Γνώση των περιορισμών τους.
- Εκπαίδευση, Εποπτεία (Nathan et Hill, 2006, σ. 27-28).

Δεοντολογική χρήση των ψυχομετρικών εργαλείων 1/2

Επαγγελματισμός	Κατανόηση επιστημονικών ζητημάτων
Διαπιστευτήρια	Διάθεση σχετικών προσόντων για τη χρήση των ψυχομετρικών εργαλείων
Ανάληψη ευθύνης χρήσης των ψυχομετρικών εργαλείων	Αποφυγή πρόκλησης βλάβης στους συμμετέχοντες, παροχή επαρκών πληροφοριών αναφορικά με τη χρήση των εργαλείων
Φύλαξη υλικού	Ελεγχόμενη πρόσβαση
Αποτελέσματα ψυχομετρικών διαδικασιών	Απόρρητα
Εκτίμηση της χρησιμότητας των εργαλείων	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα
Επιλογή κατάλληλων εργαλείων	Εξατομίκευση (υπολογισμός κόστους, χρόνου επίδοσης)

Δεοντολογική χρήση των ψυχομετρικών εργαλείων 2/2

Αμεροληψία	Αποφυγή προκαταλήψεων
Προετοιμασία εξυπηρετούμενου	Επεξήγηση της διαδικασίας-Δικαιώματα και Υποχρεώσεις
Κατάλληλη χορήγηση	Μείωση άγχους και αποφυγή περισπασμών
Βαθμολογική ακρίβεια	Εγχειρίδιο χρήσης και Στατιστική
Ερμηνεία αποτελεσμάτων	Κατανόηση ψυχομετρικών ιδιοτήτων
Παρουσίαση αποτελεσμάτων	Με σαφή και ακριβή τρόπο
Επαναξιολόγηση καταλληλότητας των εργαλείων	Ανατροφοδότηση στους κατασκευαστές

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, (2009,σ.38-39).

Διεθνής Οπτική

- Πρότυπα δεοντολογίας NCDA (National Career Development Association /Εθνικός Σύνδεσμος Επαγγελματικής Ανάπτυξης).
- Πρότυπα δεοντολογίας για τη χρήση του Διαδικτύου στην παροχή υπηρεσιών επαγγελματικής συμβουλευτικής.
- Πρότυπα δεοντολογίας NATCON/Καναδάς.
- Πρότυπα Διεθνούς Εταιρείας για τον Σχολικό και Επαγγελματικό Προσανατολισμό (IAEVG).

Τι προβλέπεται για τα μέλη του NCDA 1/3 [Amundson et al., (2008,σ.187-198)].

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η:

ΓΕΝΙΚΑ

Μεταξύ άλλων:

- ☐ Βελτίωση των επαγγελματικών πρακτικών.
- ☐ Αποτελεσματικότητα.
- ☐ Υπηρεσίες υψηλού επιπέδου.
- ☐ Εναρμόνιση με τους στόχους του φορέα.
- ☐ Ηθική συμπεριφορά.
- ☐ Διαπιστευτήρια, κατάλληλη κατάρτιση.
- ☐ Ανάγκη διαρκούς επιμόρφωσης.
- ☐ Σεβασμός στον εξυπηρετούμενο και τις ανάγκες του.
- ☐ Ανεπτυγμένη συνείδηση σε θέματα στερεοτύπων και διακρίσεων.
- ☐ Επαγγελματική ακεραιότητα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η:

Η ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

Μεταξύ άλλων:

- ☐ Σεβασμός της αξιοπρέπειας του ατόμου.
- ☐ Σωματική και ψυχολογική προστασία του εξυπηρετούμενου.
- ☐ Εμπιστευτικές πληροφορίες.
- ☐ Τήρηση απορρήτου.
- ☐ Ενημέρωση για τους στόχους της συμβουλευτικής διαδικασίας.
- ☐ Γνώσεις σχετικά με τους φορείς παραπομπής.

Τι προβλέπεται για τα μέλη του NCDA 2/3 [Amundson et al., (2008,σ.187-198)].

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η: ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Μεταξύ άλλων: ☐ Προσεκτική αξιολόγηση των εργαλείων (αξιοπιστία, ακαταλληλότητα). ☐ Προσφορά ακριβούς πληροφόρησης. ☐ Αποφυγή αυθαίρετης χρήσης όρων. ☐ Εμπιστευτικότητα του περιεχομένου των ψυχομετρικών εργαλείων. αξιολόγησης. ☐ Γνώση των περιορισμών των ψυχομετρικών εργαλείων. ☐ Απόδοση έγκυρων αποτελεσμάτων αξιολόγησης. ☐ Κατάλληλη εκπαίδευση.
ΕΝΟΤΗΤΑ 4η: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ	Μεταξύ άλλων: ☐ Τήρηση νομοθετικών ρυθμίσεων. ☐ Μέριμνα για την καλή κατάσταση των συμμετεχόντων κατά την ερευνητική διαδικασία. ☐ Αποφυγή τραυματικών ψυχολογικών, σωματικών ή κοινωνικών επιπτώσεων. ☐ Διασφάλιση συγκατάθεσης συμμετεχόντων ατόμων (πχ σε πειραματικές διαδικασίες). ☐ Αποχώρηση από τη διαδικασία ανά πάσα στιγμή. ☐ Ελαχιστοποίηση ενδεχόμενου παραπλανητικών αποτελεσμάτων.

Τι προβλέπεται για τα μέλη του NCDA 3/3 [Amundson et al., (2008,σ.187-198)].

ΕΝΟΤΗΤΑ 5η:

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Μεταξύ άλλων:

- ☐ Υψηλά επίπεδα συνειδητοποίησης αξιών, γνώσεων, ορίων και αναγκών.
- ☐ Επαρκείς ικανότητες ώστε να παρασχεθεί η αναγκαία υποστήριξη.
- ☐ Γνώση όσον αφορά διαθέσιμους πόρους για παραπομπή.
- ☐ Ευσυνείδητη τήρηση του Κώδικα Δεοντολογίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6η:

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Μεταξύ άλλων:

- ☐ Χρήση διαφήμισης με τρόπο που να παρουσιάζονται με ακρίβεια οι παρεχόμενες υπηρεσίες.
- ☐ Δημοσιοποίηση των διαπιστευτηρίων τους.
- ☐ Ακριβείς καταχωρημένες πληροφορίες.

American Counselling Association (Eliaison et al., 2014, p. 1083).

- Ο Κώδικας Δεοντολογίας της Αμερικανικής Εταιρείας Συμβουλευτικής (ACA) παρέχει στους επαγγελματίες συμβούλους μια λίστα με τυπικές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούν κατά την άσκηση της συμβουλευτικής σε οποιοδήποτε τύπο περιβάλλοντος (www.counseling.org).
- Οι οκτώ (8) κύριες ενότητες που αναφέρονται στον συγκεκριμένο κώδικα περιλαμβάνουν:
1)τη συμβουλευτική σχέση **2)** την εμπιστευτικότητα/απόρρητο **3)** την επαγγελματική ευθύνη **4)** τις σχέσεις με άλλους επαγγελματίες **5)** την αξιολόγηση **6)** την επίβλεψη, κατάρτιση και διδασκαλία **7)** την έρευνα και δημοσίευση και **8)** την επίλυση ηθικών ζητημάτων.
- Κάθε ένα από αυτά τα θέματα χωρίζεται σε υποενότητες, παρέχοντας ακόμη πιο λεπτομερείς οδηγίες.

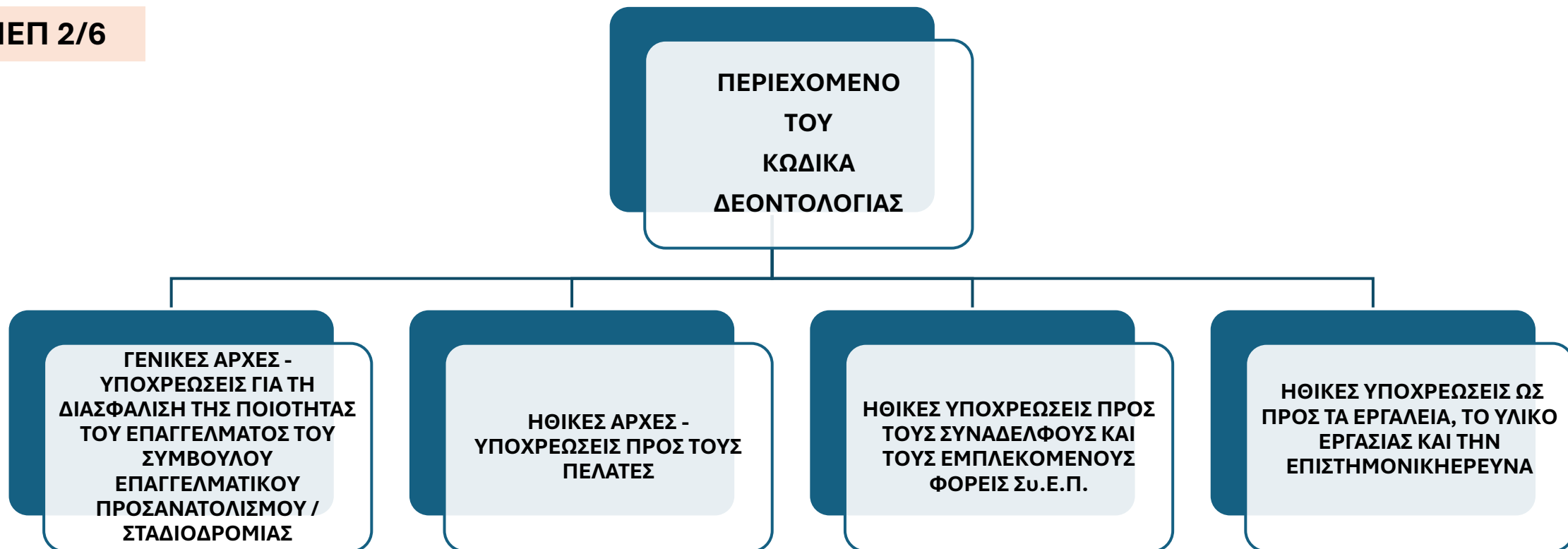
ΕΟΠΠΕΠ 1/6

(Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού)

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

στην Παροχή Υπηρεσιών
Δια Βίου Συμβουλευτικής
Επαγγελματικού Προσανατολισμού
& Σταδιοδρομίας

Εδώ



Φορέας έκδοσης:

© Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π) – Κέντρο Euroguidance της Ελλάδας, 2013.

Πρόγραμμα Δράσεων:

Πρόγραμμα Euroguidance 2013 (50% Lifelong Learning Program – 50% εθνικοί πόροι).

Υπεύθυνος Έργου:

Φωτεινή Βλαχάκη, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Επιστημονική Ομάδα Έργου:

Δρ. Δημήτριος Γαϊτάνης, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊστάμενος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Συ.Ε.Π. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Σταυρούλα Δουλάμη, Ψυχολόγος, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Στελέχος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Συ.Ε.Π.

**ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ -
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ /
ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ**

**Σεβασμός προς το επάγγελμα
του συμβούλου επαγγελματικού
προσανατολισμού /
σταδιοδρομίας**

**Ο πολίτης στο κέντρο των
υπηρεσιών**

Επαγγελματική επάρκεια

Επαγγελματική ανάπτυξη

Φορέας έκδοσης:

© Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π) – Κέντρο Euroguidance της Ελλάδας, 2013.

Πρόγραμμα Δράσεων:

Πρόγραμμα Euroguidance 2013 (50% Lifelong Learning Program – 50% εθνικοί πόροι).

Υπεύθυνος Έργου:

Φωτεινή Βλαχάκη, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Επιστημονική Ομάδα Έργου:

Δρ. Δημήτριος Γαϊτάνης, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊστάμενος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Συ.Ε.Π. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Σταυρούλα Δουλάμη, Ψυχολόγος, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Στελέχος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Συ.Ε.Π.

**ΗΘΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ -
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΠΕΛΑΤΕΣ**

Φορέας έκδοσης:

© Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π) – Κέντρο Euroguidance της Ελλάδας, 2013.

Πρόγραμμα Δράσεων:

Πρόγραμμα Euroguidance 2013 (50% Lifelong Learning Program – 50% εθνικοί πόροι).

Υπεύθυνος Έργου:

Φωτεινή Βλαχάκη, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Επιστημονική Ομάδα Έργου:

Δρ. Δημήτριος Γαϊτάνης, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊστάμενος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Συ.Ε.Π. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Σταυρούλα Δουλάμη, Ψυχολόγος, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Στελέχος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Συ.Ε.Π.

**Αρχή της
αυτονομίας**

Αρχή της ισότητας

**Αρχή της
αμεροληψίας**

**Αρχή της ολιστικής
προσέγγισης**

**Αρχή της
διαφάνειας**

**Αρχή της
εμπιστευτικότητας**

**Αρχή της
παραπομπής**

**Αρχή της έγκυρης
πληροφόρησης**

**ΗΘΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ
ΤΟΥΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΥΣ
ΦΟΡΕΙΣ Συ.Ε.Π.**

**Αρχή της συνεργασίας -
συντονισμού**

**Αρχή της αποφυγής
συγκρούσεων**

**Η αρχή της δωρεάν
δημόσιας παροχής
υπηρεσιών Συ.Ε.Π.**

**Η αρχή της μη παραπομπής
σε συγκεκριμένους
ιδιωτικούς φορείς**

Φορέας έκδοσης:

© Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π) – Κέντρο Euroguidance της Ελλάδας, 2013.

Πρόγραμμα Δράσεων:

Πρόγραμμα Euroguidance 2013 (50% Lifelong Learning Program – 50% εθνικοί πόροι).

Υπεύθυνος Έργου:

Φωτεινή Βλαχάκη, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Επιστημονική Ομάδα Έργου:

Δρ. Δημήτριος Γαϊτάνης, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊστάμενος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Συ.Ε.Π. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Σταυρούλα Δουλάμη, Ψυχολόγος, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Στελέχος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Συ.Ε.Π.

**ΗΘΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΩΣ
ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ, ΤΟ ΥΛΙΚΟ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ**

**Η υποχρέωση της διατήρησης
αρχείου πελατών**

**Η αρχή της χρήσης κατάλληλων
εργαλείων επαγγελματικής
αξιολόγησης από εκπαιδευμένους
συμβούλους**

**Η αρχή της εκπαίδευσης σε
σύγχρονες τεχνολογίες και εργαλεία
πληροφόρησης**

**Η υποχρέωση της διεξαγωγής
ερευνών με βάση επιστημονικούς
κανόνες**

**Η υποχρέωση του σεβασμού της
πνευματικής ιδιοκτησίας**

Φορέας έκδοσης:

© Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π) – Κέντρο Euroguidance της Ελλάδας, 2013.

Πρόγραμμα Δράσεων:

Πρόγραμμα Euroguidance 2013 (50% Lifelong Learning Program – 50% εθνικοί πόροι).

Υπεύθυνος Έργου:

Φωτεινή Βλαχάκη, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Επιστημονική Ομάδα Έργου:

Δρ. Δημήτριος Γαϊτάνης, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Προϊστάμενος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Σ.Ε.Π. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Σταυρούλα Δουλάμη, Ψυχολόγος, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Στελέχος Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων Σ.Ε.Π.

Επαγγελματική Συμβουλευτική και Διαδίκτυο

Δεοντολογικά Ζητήματα 1/2

- Επαγγελματική Συμβουλευτική μέσω διαδικτύου (webcounseling, cybercounseling).
- Η συμβουλευτική μέσω Διαδικτύου άρει οικονομικούς και γεωγραφικούς περιορισμούς (Σιδηροπούλου, 2008, σ.4). Ωστόσο, υπάρχουν και ομάδες που δε διαθέτουν πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- *«Πιθανότητα παρεξηγήσεων και παρερμηνειών όταν η επικοινωνία γίνεται μέσω γραπτού κειμένου»* (Harper, 1999, οπ. αναφ. στο Σιδηροπούλου, 2008, σ.5).

Επαγγελματική Συμβουλευτική και Διαδίκτυο Δεοντολογικά Ζητήματα 2/2

Κρίσιμα Δεοντολογικά Ζητήματα:

- *Απόρρητο.*
- *Πιστοποίηση ταυτότητας εξυπηρετούμενου και συμβούλου.*
- *Συναίνεση εξυπηρετούμενου μετά από πληροφόρηση.*
- *Προστασία εξυπηρετούμενου.*
- *Κατάλληλη συμβουλευτική σχέση.*
- *Επάρκεια συμβούλου.*

(Σιδηροπούλου, 2008, σ.7-10).

Βιβλιογραφία

- Amundson N.E., Bowlsbey J.H., Niles S.G., (2008). Βασικές αρχές επαγγελματικής συμβουλευτικής: Διαδικασίες και τεχνικές, Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Κ.Ε.Π.).
- Eliason G., Eliason T., Samide J., Patrick J., (2014). Career Development across the Lifespan: Counseling for community, Schools, Higher Education and Beyond, Information Age Publishing Inc.
- McLeod J., McLeod J.(2020). Δεξιότητες Συμβουλευτικής. Ένας πρακτικός οδηγός για συμβούλους και όσους ασκούν επαγγέλματα υποστήριξης του ανθρώπου. Εκδόσεις Gutenberg. Επιστημονική Επιμέλεια: Στέφανος Φ. Βασιλόπουλος.
- Nathan R., Hill L.,(2006). Επαγγελματική Συμβουλευτική. Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου Δ., (2008). Η εφαρμογή της επαγγελματικής συμβουλευτικής μέσω διαδικτύου: Βασικές αρχές δεοντολογίας. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 82-83, 163-174.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου Δ., (2009). Επαγγελματική Αξιολόγηση. Τεστ και ερωτηματολόγια επαγγελματικού προσανατολισμού.